

Meg kell jegyeznünk, hogy a feltételezett autochton lakosságnak semmiféle körülíráható régészeti emléke nincs, szemben a hun, gót, gepida, avar, bolgár, magyar emlékanyag igen jól körülhatárolható kultúráival. Az sem elhanyagolható, hogy például a nagyszentmiklósi kincs legközelebbi régészeti párhuzamai (az ornamentikát illetően) a Kárpát-medencei késő avar és honfoglaló magyar művészetben megtalálhatók. Az, hogy ezekről a szerző hallgat, ismét csak különös és a tudományos kutatómunkában szokatlan eljárás. A szerző szemmel látható célkitűzése, hogy a kincseket leválassza a germán és sztyepei környezettől, és az úgynevezett őslakosság produktumának tüntesse fel. De ismételjük, ennek csak érzelmi indokai lehetnek, mert mindez egyáltalán nem következik az ismert régészeti tényekből.

A magyar kutatók munkásságát illetően egyetlen értékelő mondata van: „a magyar muzeológusok sem mentesek a nacionalizmustól, nem hiányzik elméleteikből a fajelmélet sem, mely a fajtában látta a legfontosabb faktort, amely meghatározza a kincs speciális karakterét”. (67. old.)

Még valami van, amit meg kell említenünk, nevezetesen azt, hogy a szerző magatartása erősen felidézi bennünk a marrizmus rossz emlékeit, azét a marrizmusét, amely azt hirdette, hogy minden nép azon a helyen keletkezett, amelyen most él, és tagadta a népvándorlások tényeit. Természetesen távol áll tőlünk annak fel-tételezése, hogy a szerző tudatosan ragaszkodik az elavult marri tételekhez, ám vég-eredményben szinte szó szerint példázza ezeket.

Szeretnénk hinni, hogy ezt a nagyon is kétes értékű könyvet rövidesen olyan román kiadvány követi, amely méltó lesz a román régészet kitűnő eredményeihez, kiállítás terén pedig európai szintű reprodukciókkal örvendeztet meg. (*Editura Meridiane, Bucuresti, 1979.*)

BÁRDOS EDITH

FRITZ MIHÁLY MUNKÁJA